

ZWIĄZEK GÓRNOŚLĄSKI
BRACTWO GWARKÓW
ul. Kilińskiego 15, 40-060 Katowice
Tel/ 519 318 856
e-mail gwarek@gwarkowie.pl www.gwarkowie.pl
NIP 634-00-32-226 KRS 0000030109 REGON 001403533

SPRAWOZDANIE

z działalności Zarządu Bractwa Gwarków
Związku Górnośląskiego
za okres od 01.01 – 31.12.2010 r.

Katowice luty 2011

SPIS TREŚCI

I. WŁADZE BRACTWA

1. Skład Zarządu Bractwa
2. Skład komisji Rewizyjnej

II. DZIAŁALNOŚĆ PROGRAMOWA BRACTWA

Kierunki działania Bractwa

III. DZIAŁALNOŚĆ BRACTWA W 2010 ROKU

Spotkania członków Bractwa

1. Biesiada noworoczna
2. Spotkanie opłatkowe

Konferencje

1. Śląski Park Techniczno – Przemysłowy
2. Opodatkowanie podziemnych wyrobisk górniczych podatkiem od nieruchomości
3. Zachowanie dziedzictwa techniki górniczej

Inicjatywy i przedsięwzięcia Bractwa

1. Poczet Gwarków Śląskich
2. Pochód Gwarków Tarnogórskich
3. Panel dyskusyjny – Ruda Śląska
4. Gwareckie czuwanie
5. Izby tradycji
6. Silesia City Center
7. Politechnika Śląska
8. Śląska Biblioteka Cyfrowa
9. Oferta Bractwa na Kongres Górnolązaków
10. Strona internetowa Bractwa
11. Roczne rozliczenie finansowe - składki

I. WŁADZE BRACTWA

1. Zarząd Bractwa

W styczniu 2010 roku Zarządu Bractwa Gwarków rozpoczął pracę w dotychczasowym składzie, który ustalony został w dniu 15 października 2008 roku na Walnym Zebraniu Wyborczym Bractwa, tj.:

- Zygmunt Pawłowski - Prezesa Zarządu Bractwa Gwarków
- Jerzy Mańka – Wiceprezes Zarządu
- Zygfryd Skrzypek - Skarbnik
- Józef Sobczyk - Sekretarz Zarządu
- Czesław Koczorek – Członek Zarządu
- Roman Łój - Członek Zarządu
- Andrzej Muc - Członek Zarządu

W 2010 roku skład Zarządu Bractwa Gwarków uległ zmianie.

Z pracy w Zarządzie zrezygnowali:

- Józef Sobczyk – z powodu złego stanu zdrowia
- Roman Łój - z uwagi na objęcie funkcji Prezesa Zarządu KHW S.A.
- Andrzej Muc - z uwagi na trudną sytuację rodzinną

Do końca 2010 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

- Zygmunt Pawłowski - Prezesa Zarządu Bractwa Gwarków
- Jerzy Mańka – Wiceprezes Zarządu
- Zygfryd Skrzypek - skarbnik
- Czesław Koczorek – członek Zarządu

2. Komisja Rewizyjna

Skład Komisji Rewizyjnej w 2010 roku nie uległ zmianie.

W 2010 roku Komisja Rewizyjna działała w następującym składzie:

Bronisław Barchański – Przewodniczący komisji
Henryk Brol - Członek komisji
Piotr Caputa - Członek komisji

II. DZIAŁALNOŚĆ PROGRAMOWA BRACTWA

1. Kierunki działania Bractwa

Zarząd Bractwa Gwarków określił kierunki działania, które Bractwo Gwarków będzie realizowało w kolejnych latach swojej działalności.

Zarząd Bractwa uważa, że przedstawiony program jest programem otwartym i zaprasza członków Bractwa do składania własnych propozycji.

Za najważniejsze Zarząd uznał następujące kierunki działania:

- dążenie do wypracowania przez Bractwa Gwarków pozycji niezależnej i silnej organizacji doradczej i opiniotwórczej zajmującej się tematyką górnictwa i energetyki,
- doradztwo w zakresie aktywizacji terenów przemysłowych (głównie po przemyśle wydobywczym),
- aktywny udział w ochronie dziedzictwa przemysłowego Górnego Śląska (w tym szczególnie obiektów będących pozostałością zlikwidowanych zakładów górniczych),
- współpraca z władzami samorządowymi,
- organizacja konferencji naukowych,
- wydawanie tomików Poczty Gwarków Śląskich,
- współpraca z mediami,
- sfinalizowanie rejestracji w KRS,
- poszerzenie kręgu członków Bractwa,
- utworzenie strony internetowej i jej stała aktualizacja,
- pozyskiwanie sponsorów dla działalności Bractwa,
- poprawa ścisłości składek,
- organizacja spotkań członkowskich.

III. DZIAŁALNOŚĆ BRACTWA W 2010 ROKU

Spotkania członków Bractwa

1. Biesiada noworoczna

W dniu 29.01.2010 roku Zarząd Bractwa Gwarków zorganizował noworoczną biesiadę dla członków bractwa, która odbyła się w restauracji „Krasowia” w Mysłowicach – Krasowach. W spotkaniu udział wzięła Pani dr Helena Witecka, kustosz Muzeum ziemi mysłowickiej oraz przedstawiciele samorządu miasta Mysłowice. Pani kustosz opowiedziała o historii powstania muzeum oraz zbiorach znajdujących się w muzeum.

2. Spotkanie opłatkowe

W dniu 17.12.2010 roku odbyło się tradycyjne spotkanie opłatkowe z udziałem kapelana Związku Górnośląskiego ks. Kanonika Pawła Buchty, w którym udział wzięli członkowie bractwa jak również zaproszeni goście. W trakcie spotkania kustosz izby tradycji przy kop. Knurów przedstawił istniejące Izby Tradycji znajdujące się przy byłych i istniejących kopalniach węgla kamiennego.

Konferencje

1. Śląski Park Techniczno – Przemysłowy

W dniu 25.03.2010 r. w siedzibie firmy Rudpol – OPA Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej odbyła się konferencja na której przedstawiono prelekcje na temat:

- historii powstania Śląskiego Parku Przemysłowo – Technologicznego
- wykorzystywanie energii cieplnej dołowych wód kopalnianych

W spotkaniu udział wzięli Prezes Zarządu Głównego Związku Górnośląskiego, Prezydent Miasta Ruda Śląska, przedstawiciele samorządu lokalnego, przedstawiciele Śląskiego Parku Przemysłowo – Technologicznego i inni zaproszeni goście.

W trakcie dyskusji poruszono temat zagospodarowywania terenów poprzemysłowych na podstawie przedstawionych materiałów dotyczących rewitalizacji terenów i obiektów w miastach Ruda Śląska i Świętochłowice.

W trakcie spotkania umożliwiono uczestnikom zwiedzanie wystawy malarstwa artysty śląskiego Mariana Knoblocha.

2. Opodatkowanie podziemnych wyrobisk górniczych podatkiem od nieruchomości

Problem obciążania podziemnej infrastruktury podatkiem od nieruchomości jest przedmiotem ostrych kontrowersji jak i medialnych wystąpień co było impulsem do zorganizowania przez konferencji na ten temat. W dniu 24.05.2010 r. w siedzibie Związku Górnośląskiego zorganizowana została przez Zarząd Bractwa Gwarków konferencja na temat „Opodatkowanie podziemnych wyrobisk górniczych podatkiem od nieruchomości”

W konferencji udział wzięli Posłowie RP, Ministerstwa Gospodarki, Izby GPH, przedstawiciele Gmin górniczych, przedstawiciele Zarządu Głównego Związku Górnośląskiego, naukowcy z Uniwersytetu Śląskiego.

Ostatnią wersję prawa geologicznego i górnictwa przedstawił Poseł RP J. Rzymiełka. Możliwości opodatkowania podziemnej infrastruktury górniczej podatkiem od nieruchomości – przedstawił prof. dr hab. A. Lipiński

Prezes G.I.P – H, J. Olszowski omówił wpływ górnictwa na sytuację makroekonomiczną kraju jak i obligatoryjne obciążenia w latach 2000 – 2009 ciągle wzrastające, które za wspomniany okres zamknęły się niebagatelną kwotą 5 8.740.600.000 zł.

Dyskutanci wyrażali niejednolite stanowiska, chociaż generalnie uznawano jednomyślnie, iż problem jest do rozwiązania przez Rządowe Instytucje, bowiem zarówno śląskie gminy jak i górnictwo nie są w stanie bez niepowetowanych strat i to nie tylko ekonomicznych wymieniony problem rozwiązać. Moderatorem Konferencji był redaktor Andrzej Stefański.

3. Zachowanie dziedzictwa techniki górniczej

W dniu 18.06.2010 roku Zarząd Bractwa Gwarków zorganizował konferencję dotyczącą zachowania dziedzictwa techniki górniczej, której motto brzmiało *„Zabytki techniki górniczej świadectwem tożsamości regionu-szanse, zagrożenia, perspektywy”*

Konferencja podzielona została na dwie części: sesję terenową i sesję plenarną.

W trakcie sesji terenowej udostępniono uczestnikom konferencji zwiedzanie nieczynnej wieży wyciągowej szybu „Krystyna” jak również zwiedzanie systemu schronów na poziom 35m w Bytomiu-Szombierkach.

W trakcie sesji plenarnej wygłoszono następujące referaty:

- *„Zabytki techniki górniczej na Szlaku Zabytków Techniki”* (Dariusz Walerjański - Międzynarodowe Centrum Dokumentacji i Badań Nad Dziedzictwem Przemysłowym dla Turystyki)
- *„Koncepcja rewitalizacji wieży szybu „Krystyna” i terenów byłej KWK „Szombierki”* (Wojciech Liberski - Armada Development S.A.)
- *„Podziemne trasy turystyczne na przykładzie Zabytkowej Kopalni Rud Srebronośnych”* (Józef Moszny - Zabytkowa Kopalnia Rud Srebronośnych)

Po wygłoszonych referatach wywiązała się dyskusja na zaprezentowane tematy.

Inicjatywy i przedsięwzięcia Bractwa

1. Poczta Gwarków Śląskich

W 2009 roku podjęta została przez Bractwo Gwarków Związku Górnośląskiego inicjatywa opracowania i wydania cyklu wydawniczego pod tytułem „Poczta Gwarków Śląskich”, który byłby przypomnieniem historii powstania i rozwoju górnictwa na terenie Górnego Śląska a także przedstawieniem sylwetek i osobowości ludzi, którzy na trwałe wpisali się w historię górnictwa na obszarze Górnego Śląska. W czerwcu 2009 roku z inicjatywy Zarządu Bractwa udało się wydać pierwszy tomik Poczty Gwarków Śląskich, poemat Wilhelma Szewczyka pt. „Hanys”.

W 2010 roku wydane zostały dwa następne tomiki Poczty Gwarków Śląskich tj:
- zeszyt nr 5 pt: Alma Mater Gliviciensis – szkoła kadry gwarków. Tomik ten jest

poświęcony 60-cioleciu działalności Wydziału Górnicztwa i Geologii Politechniki Śląskiej.

- zeszyt nr 6 pt: Uzyskać z węgla co najcenniejsze. Chemicy węgla – przyjaciele gwarków. W przygotowaniu są kolejne tomiki tego cyklu a mianowicie:
- zeszyt nr 3 pt: Godula – Reden – Baildon – Rewolucja przemysłowa na Śląsku.
- zeszyt nr 2 pt: Ordunek Górny – Pierwsze prawodawstwo na Górnym Śląsku. Izby Tradycji na Śląsku.
- zeszyt nr 4 pt: Projektanci polskich i zagranicznych kopalń. Projektanci zakładów wzbogacania kopalń.

2. Pochód Gwarków Tarnogórskich

Zarząd Bractwa Gwarków podjął inicjatywę o chęci wzięcia udziału w organizowanym przez Tarnogórskie Centrum Kultury tradycyjnym Pochodzie Gwarków. Po raz pierwszy przedstawiciele gwarków węglowych brali udział w przemarszu historycznym gwarków kruszcowych. Obecność górników w galowych mundurach, pocztów sztandarowych jak również orkiestr górniczych uświetniły tę piękną uroczystość. Zarząd ma nadzieję, że obecność Bractwa Gwarków na stałe wpisze się w program Pochodu Gwarków Tarnogórskich.

3. Panel dyskusyjny - Ruda Śląska

Członkowie Bractwa Gwarków wzięli udział w dniu 27 września w Panelu dyskusyjnym – konferencji zorganizowanej przez Miejskie Centrum Kultury w Rudzie Śląskiej nt: "Aktualna sytuacja branży górniczej". W konferencji udział wzięli przedstawiciele władz samorządowych Rudy Śląskiej, Kompanii Węglowej S.A. oraz pięciu central związkowych.

4. Gwareckie czuwanie

Na wieść o tragedii w Chilijskiej kopalni na pustyni Atacama, Bractwo Gwarków podjęło inicjatywę duchowej solidarności z górnikami chilijskimi uwięzionymi od 5 sierpnia br. na dole kopalni. Jako byli i czynni górnicy, jak nikt inny rozumieliśmy ich wyjątkowo trudną sytuację i byliśmy pełni podziwu dla ich siły wytrwania w nadziei szybkiego powrotu na powierzchnię.

Z inicjatywy Bractwa Gwarków w kaplicy św. Barbary przy szybie zlikwidowanej Kopalni „Eminencja” zostało zapalone światło Nadziei w blasku górniczych lamp, i została wystawiona Księga Nadziei w której uczestnicy czuwania mogli wpisywać swoje intencje. Czuwanie odbywało się codziennie, zaś w każdą sobotę o godz. 19⁰⁰ odprawiane były msze św. w intencji uwięzionych górników, do czasu ich uwolnienia.

W porozumieniu z mennicą państwową podjęto inicjatywę przesłania za pośrednictwem Działu Akcji Społecznej Kurii Biskupiej w Capiapo, uwięzionym górnikom chilijskim okolicznościowych monet z wizerunkiem św. Barbary. Jest to trzecia moneta z serii „Święci Wspomożyciele” przypominająca bardzo żywą w średniowieczu tradycję kultu 14 –stu świętych patronów.

Wydobycie na powierzchnię wszystkich górników uczczono w dniu 16.10 2010 roku mszą św. dziękczynną, którą koncelebrował kapelan Związku Górnośląskiego ks. Kanonik Paweł Buchta.

5. Izby tradycji

Bractwo Gwarków jako organizacja wspierająca kultywowanie tradycji górniczych wspiera działania Izby tradycji górniczych które zostały wpisane do atrakcji turystycznych naszego regionu. Izby tradycji odwiedzane są nie tylko przez młodzież ale także przez wielu gości z kraju i zagranicy, poznając dzięki bogatym ich zbiorom bogatą historię naszego regionu. W grudniu 2010 roku podpisana została umowa przez niemiecką Fundację Dom Górnośląski z Ratingen z Bractwem Gwarków Związku Górnośląskiego reprezentowanym przez Izbę Tradycji Górniczej w Knurowie, o współpracy w zakresie pielęgnacji i zachowania górniczej spuścizny kulturowej Górnego Śląska.

6. Silesia City Center

W dniu 13.października 2010 roku Członkowie Bractwa Gwarków wzięli udział w uroczystości wmurowaniu kamienia węgielnego pod rozbudowę obiektu handlowego Silesia City Center.

7. Politechnika Śląska

25 listopada 2010 roku członkowie Bractwa Gwarków, którzy 50 lat temu zostali studentami Politechniki Śląskiej wzięli udział w powtórnej immatrykulacji na wydziale Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

8. Śląska Biblioteka Cyfrowa

Związek Górnośląski jest udziałowcem Śląskiej Biblioteki Cyfrowej ,której celem działania jest prezentacja w Internecie kulturowego dziedzictwa Śląska w jego historycznej i współczesnej różnorodności, publikowanie naukowego dorobku regionu oraz wspieranie działalności dydaktycznej i edukacyjnej.

Bractwo Gwarków bierze czynny udział w działaniach związanych z digitalizacją dokumentów i ich umieszczaniem na stronach Śląskiej Biblioteki Cyfrowej.

Zarząd Bractwa postanowił umieszczać na stronie ŚBC wydawane tomiki Poczty Gwarków Śląskich i prezentację orkiestry górniczej.

Dotychczas na stronach Śląskiej Biblioteki Cyfrowej umieszczono:

Zeszyt nr 1 Hanys – poemat autorstwa W. Szewczyka

Zeszyt nr 5 Alma Mater Gliviciensis – Szkoła kadry gwarków śląskich

Zeszyt nr 6 Uzyskać z węgla co najcenniejsze. Chemicy węgla – przyjaciele gwarków

Płyte orkiestry górniczej z KWK Sośnica – Makoszowy pod dyrekcją Henryka Mandrysa laureata nagrody im. Wojciecha Korfantego.

W przygotowaniu są książki o tematyce górniczej, które zostaną umieszczone na stronach Śląskiej Biblioteki Cyfrowej.

9. Oferta Bractwa na Zjazd Górnoślązaków

Zarząd Bractwa Gwarków pragnąc aktywnie uczestniczyć w organizowanym przez Związek Górnośląski w dniach 16, 17, 18 września 2011 roku I Światowy Zjazd Ślązaków. Zarząd Bractwa przedstawił Zarządowi Głównemu Związku Górnośląskiego ofertę, która może być atrakcyjna i ciekawa dla uczestników Zjazdu. Oferta obejmuje:

1. Zwiedzanie Kopalń:
  - GUIDO w Zabrze
  - Kopalnia Zabytkowa Srebra – Tarnowskie Góry
  - Szyb „Staszic: - Tarnowskie Góry pompa parowa na dole kopalni. ...
  - Szyb Maciej – Zabrze
  - Sztolnie Luiza wraz ze sztolnią dziedziczną
  - Kopalnie rudy cynku i ołowiu – „Pomorzany” w Olkuszu
2. Kanał Gliwicki, -transport wodny dla węgla ze Śląska na teren Europy
3. Izby Tradycji w kopalniach, digitalizacja zasobów archiwalnych.
4. Wykład prof. Kowalskiego z GIG pt. Górnictwo na „starych mapach”- rejon miasta Katowice,
5. Koncert Orkiestry Górniczej
6. Spotkanie grupy ok. 50 osób w Głównym Instytucie Górnictwa w Katowicach w programie:
  - Zaprezentowanie historii i osiągnięć GIG związanych z przemysłem Górniczym i Regionem Śląska.
  - Wyjazd do kopalni doświadczalnej „Barbara” w Mikołowie, zwiedzanie kopalni oraz pokaz wybuchu pyłu węglowego.
  - Regionalne imprezy w Gminach województwa Śląskiego KNURÓW – PRZYSZOWICE – CHUDÓW.

10. Strona internetowa

W 2010 roku założona własna strona internetowa Bractwa Gwarków

www.gwarkowie.pl

Na stronie tej zamieszczane wszystkie informacje dotyczące Bractwa Gwarków a także artykuły informacyjne dotyczące branży górniczej.

Ponadto na naszej stronie zamieszczone są zdjęcia ze wszystkich imprez w których brali udział członkowie Bractwa Gwarków.

Zachęcamy wszystkich do odwiedzania naszej strony internetowej.

IV. ROZLICZENIE FINANSOWE BRACTWA ZA 2010 ROK

PRZYCHODY

<i>lp.</i>	<i>wyszczególnienie</i>	<i>kwota (zł)</i>
1.	składki wpłacone na konto Bractwa (przelewy)	2 000,00
2.	składki wpłacone do kasy Bractwa	2 930,00
3.	wsparcie finansowe	3 500,00
	przychody razem w 2010 r.	8 430,00
4.	posiadane środki na dzień 31.12.2009 r.	3 030,00
	razem środki w 2010 r.	11 460,00

WYDATKI

<i>lp.</i>	<i>wyszczególnienie</i>	<i>kwota (zł)</i>
1.	25% składek na rzecz Związku za 2009 rok	757,50
2.	25% składek na rzecz Związku z konta	500,00
3.	25% składek na rzecz Związku wpłaconych do kasy	732,50
4.	remont pomieszczeń bractwa	3 500,00
5.	honorarium dla autorów Poczty Gwarków	2 000,00
6.	zakup programu komputerowego	1 044,00
7.	opłaty za Internet (z kasy bractwa)	754,28
8.	opłaty za telefon bractwa (z kasy bractwa)	181,29
9.	pozostałe wydatki (mat. biurowe, opłaty pocztowe, środki czystości, zakup zamków, strona internetowa itp.)	775,39
	razem wydatki	9 487,46
	Saldo (konto + kasa)	+ 1 972,54 zł

Stan środków Bractwa na koniec 2010 roku wynosił 1 972,54 zł.

Stan środków powinien być większy lecz nie wszyscy członkowie opłacili składki za 2010 rok w pełnej wysokości. Są też tacy członkowie, którzy nie mają uregulowanych składek za cały 2010 rok. W Wyniku rozesłanych monitów do członków zalegających z płaceniem składek, ilość wpłacanych składek znacznie wzrosła lecz nie jest w pełni zadawalająca.

Ilość członków Bractwa w styczniu 2010 roku wynosiła 50 osób.

Stan członków na dzień 31.12.2010 r. wynosił 64 osoby.